

Duits - havo : vakspecifieke informatie centraal examen 2017

Deze informatie is gelijktijdig met de Septembermededeling van het College voor Toetsen en Examens (het CvTE) (zie Examenblad.nl) bekendgemaakt.

Veranderingen t.o.v. 2016 zijn geel gemarkeerd.

Examenstof:	zie syllabus moderne vreemde talen havo 2017
Syllabus:	wijkt inhoudelijk niet af van syllabus 2016.
Nadere informatie:	<p>Antwoordbladen Vanaf examenjaar 2017 worden de antwoordbladen van de centrale examens Duits havo en vwo met de andere examendocumenten aan de scholen op papier verstuurd. Het antwoordblad is hiermee een officieel examendocument geworden, dat bij de afname van het examen gebruikt moet worden.</p> <p><i>Naar aanleiding van vragen over de normering Duits havo en vwo:</i> Het CvTE heeft de opdracht het niveau van de centrale examens te handhaven. Het doet dit door van jaar tot jaar examens vast te stellen van vergelijkbare moeilijkheidsgraad en door het vaststellen van een N-term per examen. Voor de normering van de centrale examens Duits, Frans en Engels wordt de moeilijkheidsgraad van het nieuw te normeren examen door een pre- of een posttest vergeleken met een referentie-examen. Deze werkwijze maakt het mogelijk om populatie-onafhankelijk te normeren en ook vaardigheidsverschillen tussen de populatie examenkandidaten van het ene jaar te vergelijken met die van een ander jaar. Zo heeft het CvTE de laatste jaren landelijk een duidelijke stijging van de vaardigheid van examenkandidaten Engels havo en vwo kunnen waarnemen met als resultaat een hoger gemiddeld cijfer.</p> <p>Bij de centrale examens Duits ziet het CvTE een vaardigheidsstijging zoals bij Engels niet, in het begin van deze eeuw is zelfs sprake geweest van een daling in vaardigheid. Inmiddels is al jaren de vaardigheid van examenkandidaten Duits vrij constant, maar de daling in vaardigheid in de eerste acht jaar van deze eeuw is daarmee niet opgeheven. Daarom is het gemiddeld cijfer voor Duits havo en vwo de laatste jaren duidelijk lager dan het gemiddeld cijfer voor Engels havo en vwo.</p>
Correctievoorschrift:	<p><i>Status: regelgeving</i> Het CvTE heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift. Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op met het Examenloket (examenloket@duo.nl).</p> <p>Aanvullingen Een aanvulling op een correctievoorschrift (cv) is bedoeld als verduidelijking. Het gaat in het overgrote deel van de aanvullingen niet om fouten. Het is een hulp bij de onderlinge communicatie tussen de eerste en tweede corrector, en vaak voortkomend uit de examenbesprekingen. Incidenteel wordt het middel van de aanvulling gebruikt om te melden dat een vraag geneutraliseerd wordt. Zie voor meer informatie paragraaf 9.4 van de Septembermededeling.</p> <p>In de bijlage bij deze mededeling vindt u de publicatie "Het</p>

beoordelingsmodel van het CE moderne vreemde talen: ga er correct mee om!" over de beoordeling van de centrale examens moderne vreemde talen op basis van het correctievoorschrift.

Bijlage:

Het beoordelingsmodel van het CE moderne vreemde talen: ga er correct mee om!

De centrale examens moderne vreemde talen havo/vwo toetsen leesvaardigheid. Voor een betrouwbare meting van de vaardigheid van examenkandidaten bestaat het examen uit meerdere teksten en een veertigtal vragen. Examenkandidaten moeten met het beantwoorden van de vragen laten zien de teksten inhoudelijk te begrijpen. Hierbij hoort ook begrip van de opbouw van de tekst, welk doel de schrijver heeft met zijn tekst, welke toon de schrijver hanteert, welke stijlmiddelen er ingezet worden om de beoogde reactie bij de lezer te genereren, etc. De vragen zijn gevarieerd, zowel inhoudelijk als qua vorm. De kandidaat moet aantonen de verschillende aspecten die samen deel uitmaken van leesvaardigheid, voldoende te beheersen.

Regels voor de correctie

Voor de individuele leerling en het onderwijs in zijn totaliteit is het van belang dat kandidaten kunnen rekenen op een gelijkwaardige beoordeling en er geen sprake is van willekeur bij de correctie en scoring. De hoofdstukken *Regels voor de beoordeling*, *Algemene regels* en *Vakspecifieke regels*, te vinden aan het begin van de correctievoorschriften, zijn bedoeld om hieraan ondersteuning te bieden en het correctiewerk te vergemakkelijken.

De beoordeling van meerkeuzevragen

De centrale examens moderne vreemde talen havo en vwo bestaan uit meerkeuzevragen, open vragen en voorgestructureerde vragen. De beoordeling van meerkeuzevragen zal over het algemeen geen problemen opleveren. Een meerkeuzevraag kan 0 of 1 scorepunt opleveren. Regel 4 van de *Algemene regels* in het correctievoorschrift geeft aan hoe om te gaan met de scoring. Het is niet toegestaan om af te wijken van het beoordelingsmodel.

De beoordeling van open vragen

De beoordeling van de open vragen geeft soms aanleiding tot discussie tussen correctoren. Het correctievoorschrift kan, als het gaat om open vragen, niet altijd volledig zijn. Examenkandidaten kunnen bij open vragen antwoorden anders formuleren dan in het correctievoorschrift is aangegeven en die antwoorden kunnen door correctoren verschillend worden geïnterpreteerd. Of het geformuleerde antwoord nog binnen de grenzen van het beoogde goede antwoord valt, is aan de eerste en tweede corrector om te bepalen. Correctoren zullen vanuit hun deskundigheid zelf moeten bepalen of een antwoord goed (genoeg) is. Bepalingen 3.2, 3.3, 3.7 en 3.8 van de *Algemene Regels* geven wel richting. De mogelijkheid om aan antwoorden die niet in het correctievoorschrift staan toch een scorepunt toe te kennen, is bedoeld voor niet gegeven antwoordalternatieven die op vakinhoudelijke gronden wel juist zijn. Deze mogelijkheid is niet bedoeld om een gebrekkig of onvolledig antwoord toch maar goed te rekenen.

De mededeling die boven de opgaven van de centrale examens moderne vreemde talen staat (*Let op: beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, etc.*) laat weinig twijfel bestaan over de taal waarin het antwoord op open vragen geformuleerd dient te worden. De instructie heeft tot doel te voorkomen dat kandidaten bij open vragen (die expliciet niet als citeervraag zijn bedoeld) stukken uit de bevroegde tekst overschrijven, zonder dat voor de corrector duidelijk is of de kandidaat ook daadwerkelijk begrijpt wat er staat. Door kandidaten te dwingen zelf het antwoord in het Nederlands te formuleren is het eerder duidelijk of de kandidaat de tekst heeft begrepen.

De beoordeling van voorgestructureerde vragen

In het examen zitten ook voorgestructureerde vragen, zoals citeervragen en beweringenvragen. Vragen waarvoor de kandidaat het juiste tekstdeel moet aanhalen, citeervragen, zijn er in meerdere soorten.

Soms is het van belang dat de kandidaat zowel het begin als het einde van het citaat aangeeft, in andere gevallen hoeft de kandidaat slechts het begin aan te geven. In die gevallen luidt de opdracht dan ook meestal: "Citeer de eerste twee woorden van de zin waarin ...". Het antwoord bestaat dan niet uit die eerste twee woorden, maar is de zin. De instructie dient om te voorkomen dat de kandidaat lange stukken tekst moet overschrijven. Citeert de kandidaat meer dan de eerste twee woorden van de juiste zin dan geeft hij nog steeds het correcte antwoord op de gestelde vraag en verdient hij derhalve natuurlijk het scorepunt dat of de scorepunten die de vraag waard is (zie ook het voorbeeld Duits vwo in onderstaand kader).

Een voorbeeld uit het examen Duits vwo, 2012-2 (tekst 8, vraag 41)

De vraag luidt:

„Verheißungen des Sozialismus“ (regel 107-108)

1p In welke zin in de zesde alinea staat concreet, wat hieronder verstaan moet worden?

De instructie is als volgt:

Citeer de eerste twee woorden van de betreffende zin.

In het beoordelingsmodel staat dit:

maximumscore 1

„Dort gab“ (regel 112-113)

Het gaat om deze zin:

Dort gab es Arbeit, Wohnung und Auskommen für jeden.

Als de kandidaat behalve de eerste twee woorden de gehele zin overneemt of een groter deel van deze zin dan slechts de eerste twee woorden, dan heeft hij nog steeds laten zien de zin gevonden te hebben waarnaar gevraagd wordt.

Een voorbeeld uit het examen Engels havo, 2016-1 (tekst 3, vraag 5)

De vraag luidt:

„Shiloh and Cherokee“ (alinea 1)

1p Met welke typering van twee woorden later in de tekst vat de schrijfster samen hoe zij denkt dat hun ouders deze kinderen zien?

Citeer deze typering.

In het beoordelingsmodel staat dit:

maximumscore 1

(a) lifestyle accessory (alinea 3)

Opmerking

Wanneer er meer geciteerd wordt dan hierboven aangegeven of minder dan het deel dat niet tussen haakjes staat, geen scorepunt toekennen.

Er zijn echter ook citeervragen waarbij van de kandidaat gevraagd wordt precies aan te geven waar het antwoord begint en waar het eindigt. In het correctievoorschrift zal dan ook een duidelijk begin en einde van het citaat te vinden zijn. Analoog aan wat hierboven staat, geldt ook hier dat het antwoord niet fout wordt als de kandidaat opschrijft wat er tussen begin en einde staat. Terwijl de instructie aangeeft dat slechts het eerste en laatste woord van de bedoelde passage opgeschreven hoeft te worden, is het antwoord niet fout als ook de tussenliggende woorden zijn opgenomen en is het respectievelijke aantal scorepunten wel degelijk verdiend. Citeert de kandidaat ook nog tekst buiten het deel dat in het correctievoorschrift staat, dan geeft hij of zij geen correct antwoord meer op de gestelde vraag en dient het respectievelijke aantal scorepunten niet te worden toegekend.

Behalve bovenstaande typen citeervragen, is er ook nog een derde variant: een vraag waarvoor de kandidaat heel specifiek één of een heel beperkt aantal woorden moet aanwijzen. Bij die vragen staat in het beoordelingsmodel duidelijk vermeld dat meer of minder citeren niet is toegestaan (zie het voorbeeld Engels havo in bovenstaand kader).

Ook beweringen- of stellingenvragen geven soms aanleiding tot verschil in beoordeling. Soms wordt van de kandidaat gevraagd hier met wel of niet op te antwoorden, soms gaat het om een juist of onjuist, in sommige gevallen moet de kandidaat bepalen of iets positief of negatief is en in weer andere gevallen hoeft er slechts een ja of nee geantwoord te worden. Kandidaten houden zich soms niet precies aan de instructies. Als het correcte antwoord luidt: *1 wel 2 wel 3 niet 4 niet*, en de kandidaat antwoordt *1 ja 2 ja 3 nee 4 nee*, **of** *1 + 2 + 3 - 4 -* of eventuele andere variaties hierop, is dan de vraag verkeerd beantwoord? Het is duidelijk dat in al deze gevallen de antwoorden op 1 en 2 als positief en op 3 en 4 als negatief zijn bedoeld. Het is weliswaar niet exact overeenkomstig met het beoordelingsmodel in het correctievoorschrift, maar als antwoord op een beweringenvraag geeft het toch aan dat de kandidaat de tekst heeft begrepen.

Een fout of onvolkomenheid in het correctievoorschrift

Mocht een corrector denken dat er een fout of onvolkomenheid in het correctievoorschrift staat, dan kan hij dit bij het CvTE via Examenloket 079 3232999 / examenloket@duo.nl melden. Als blijkt dat hij gelijk heeft, dan volgt een officiële aanvulling van het CvTE op het correctievoorschrift als de consequenties van de fout niet te verwaarlozen zijn en de correctie niet te ver is gevorderd. Mocht er sprake zijn van een aantoonbare fout, maar de correctie is al te ver gevorderd, dan kan CvTE besluiten de normering aan te passen. Berichten over aanvullingen op het correctievoorschrift worden gecommuniceerd via de examensecretaris van de school.